

ಗಣೇಶ: ಹಳತಾಗದ ಪಾಠ

ಗಣೇಶ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯ. ದೊಡ್ಡವರಿಗೂ. ಗಣೇಶನಂತೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಆಕಾರವಿರಲಿ ಎಂದು ಯಾವ ಪಾಲಕರೂ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಪಾರ್ವತಿಪುತ್ರನ ಗುಣಗಳು ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ, ಮಗಳಿಗಿರಲಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಪಾಲಕರ ನಡುವಣ ಅನನ್ಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಗಣೇಶ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಪಾಲನೆ-ಪೋಷಣೆ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಗಣೇಶ ಪಠ್ಯ'ಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವಿದೆ.

ಮನೆಯೇ ಮೊದಲ ಪಾಠಶಾಲೆ, ಮಾತೆ ಮೊದಲಗುರು ಎನ್ನುತ್ತದೆ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗೌರಿ-ಗಣೇಶ ಜೋಡಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಶಿವನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರಿಯ ಮೈಯ ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡವನು ಗಣೇಶ. ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಆತ ಮಾತೆಯ ಏಕಾಂತವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಶಿವನನ್ನು ಕಾಣುವ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಅಡ್ಡಿ. 'ನೀನು ಯಾರಾದರೂ ಆಗಿರು, ಅಮ್ಮನ ಅಣತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಸವಾಲೆಸೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಪುಟ್ಟ ಬಾಲಕ. ಶಿವನೋ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಹಣೆಯಿಲ್ಲೂ ಗಂಟಲಿಲ್ಲೂ ಇರಿಸಿಕೊಂಡವನು. ಅವನ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಗಣೇಶನ ತಲೆ ಬಲಿಯಾಯಿತು.

ಇದೇನಿದು ಗಲಭೆ ಎಂದು ಶಿವ ಬಂದು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುದ್ದುಕಂದ ಧರೆಗುರುಳಿದ್ದಾನೆ. ಶಿವನಿಗೆ ಅಚಾತುರ್ಯದ ಅರಿವಾಯಿತು. ಗಣಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ, ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಲೆಯಿರಿಸಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಆನೆಯ ತಲೆ ಕಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕೂಸಿನ ಮುಂಡಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸಿದ. ಗೌರಿಪುತ್ರ ಮರಳಿ ಜೀವಗೊಂಡ, ಗಣಪತಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಗತಿಯೊಂದಿದೆ. ಅದು ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು.

ದೇಹದ ಆಕಾರ ಹಾಗೂ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಾವು ನಮಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದಾಟಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ಇಂಥ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ 'ಗಣೇಶಪ್ರಜ್ಞೆ' ಅಗತ್ಯವಾದುದು. ಗಣೇಶನದು ವಕ್ರಾಕಾರ. ದಂತ ಮುರಿದಿದೆ. ಮುಖವನ್ನು ಸೊಂಡಿಲೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಕಿವಿಯೋ ಮೊರದೊಗಲ. ಆಗಲೋ ಈಗಲೋ ಬಿರಿಯುವಂತಹ ಹೊಟ್ಟೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಗಣೇಶ ಜಗದ್ಗದ್ಯ. ನಾವು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾದುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಕಾರವನ್ನಲ್ಲ; ವಿವೇಕ-ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ ಗಣಪತಿಯ ಕಥೆ.

ಹಿರಿಯರನ್ನು ಹೇಗೆ ಗೌರವಿಸಬೇಕು

ಗಣೇಶ ಅಪೂರ್ವ ಜ್ಞಾನಿ, ಅದ್ಭುತ ಲಿಪಿಕಾರ. ವ್ಯಾಸರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಭಾರತ ಕಥನವನ್ನು ಲಿಪಿಗಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿವಂತ. ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಗಣೇಶನ ಕಥನವನ್ನು ಪಠ್ಯದ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

■ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಾ

ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಗಣೇಶ ಮಾದರಿ. ಮಾತಾಪಿತರಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುವ ಮೂಲಕವೇ ವಿಶ್ವಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಆಯಿತೆಂದ ಮಹಾನುಭಾವನಾತ. ಹೌದಲ್ಲವೇ. ಪಾಲಕರ ಬದುಕಿನಿಂದ ಕಲಿಯದ ಪಾಠವನ್ನು ನಾವು ಬೇರೆಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ? ಇದೇ ಗಣೇಶ ಅಪೂರ್ವ ಜ್ಞಾನಿ, ಅದ್ಭುತ ಲಿಪಿಕಾರ. ವ್ಯಾಸರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಭಾರತ ಕಥನವನ್ನು ಲಿಪಿಗಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಆತನದು.

ಗಣೇಶ ಆಹಾರಪ್ರಿಯನೂ ಹೌದು. ಆದರೆ,

ಜಿಹ್ವಾಚಾಪಲ್ಯ ಮಿತಿಮೀರಿದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಗಣೇಶನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿದೆ, ಆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾವೊಂದು ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಫಾಸ್ಟ್‌ಫುಡ್ ಜಮಾನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನಡುವೆ ಗಣೇಶನಂತೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ಕಾಣುತ್ತಾರಾದರೂ, ಆ ಬೊಜ್ಜು ಬೇಡವೆಂದೇ ಗಣೇಶನಮೂರ್ತಿ ಹೇಳುವಂತಿದೆ. ಸಂಯಮ ಬದುಕಿಗೂ ಬೇಕು, ತಿನಿಸಿಗೂ ಬೇಕು.

ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಗಣೇಶ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಚೌತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮನೆದುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಣ್ಣಿನ ಗಣೇಶನ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು. ಹಬ್ಬ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಆತನನ್ನು ಗಂಗೆಯ ಉಡಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತೇವೆ; ಆ ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣಿನ ಗಣೇಶ ಮತ್ತೆ ಮಣ್ಣಿನ ರೂಪವನ್ನೇ ತಳಿಯುತ್ತಾನೆ. 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಎನ್ನುವ ತತ್ವ ನಮಗೆ ಅರಿವಾಗುವುದು ಹೀಗೆ.

ಇದು ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿಯ ಸಂದರ್ಭ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಗಣೇಶಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನಾವು ಕೂಡ ಗಣೇಶಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ.